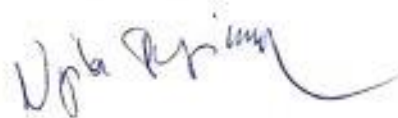

Esélyegyenlőségi szószóló beszámolója

Készült: Budaörs, 2022. október

Nyikes Fatime

esélyegyenlőségi szószóló

Előszó:

Szószóló a feladatait az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében a Szociális Munka Etikai Kódexében meghatározott szakmai és etikai normák szerint végzi.

Alapvető célja, hogy munkája során az általa nyújtott szolgáltatások megkülönböztetés nélkül elérhetőek legyenek minden kliens számára, megteremtve a lehetőséget a hátrányos helyzetű társadalmi személyek, csoportok részére a hozzáférési esélyeik javítására. Ennek érdekében arra törekszik, hogy elfogultságtól mentesen lépjen fel minden megkeresés ügyében, elhárítson, kiküszöböljön és elkerüljön minden olyan befolyásoló tényezőt, amely az ilyen irányú munkavégzését gátolja.

Az esélyegyenlőségi elvek érvényre juttatása érdekében célja a szociális területen tevékenykedő intézményekkel, szervezetekkel és szakemberekkel való kapcsolatfelvétel és -tartás, hogy hálózatként együttműködjenek a társadalmi problémák megoldása érdekében. Ehhez szakmaközi egyeztetéseket, fórumokat, programokat szorgalmaz a hatékony együttműködés érdekében, melyben fontos szerepe van a bizalom, a tolerancia, az elfogadás erősítésének és a közösségfejlesztésnek.

A szószóló elősegíti, hogy a társadalmi változások a kliensei számára a szabadság és a társadalmi igazságosság elve alapján érvényesülhessen, a beavatkozása révén pedig a rászorulóknak a társadalmi környezetükkel is fokozottabban kapcsolatba kerülhessenek és igényeik és kéréseik eljuthassanak a város döntéshozatali szervehez érdekeik kellő képviselésével.

Az esélyegyenlőség esetleges hiányát tapasztalva a szószóló a helyzetfelismerés és problémafeltárás után javaslatot tesz a helyzet megoldására.

Az esélyegyenlőségi elvek érvényre juttatása érdekében a szószóló fokozottan ügyel az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Sérülékeny csoportok Budaörsön és a területekhez kapcsolódó észrevételek, megkeresések:

A járvány indukálta feszültségek enyhülése sajnos, a pandémia után sem érezhető a sérülékeny csoportok tagjai körében. Az aggasztó világpolitikai és a gazdasági helyzet alakulása miatt, inkább a gondok elmélyülése, konstanssá válása tapasztalható.

A családokra az elszegényedés miatti félelem túlhajszoltságot hoz, így kevés figyelem és türelem jut a gyermekek támogatására, nevelésére. Az ebből fakadó bizonytalanság egyre nagyobb gyakorisággal szabadosságot és magatartászavarokat eredményez a gyermekek esetében.

Sajnálatos, hogy már nem csak a sérülékeny csoportokat veszélyezteti az életszínvonal csökkenése, hanem a középosztály is egyre gyakrabban érzi magát megélhetési spiráljuk miatt rászorulóknak, egyre több esetben kérnek segítséget. Kivált az egyszülős családmoddell fenyegeti krízis, amire a rendszernek rugalmasan és azonnal reagálni kell.

Továbbra sem megoldott a szakemberhiány problémája még így sem, hogy Budaörs város fontosnak tartja az oktatás és nevelés terén anyagi támogatással, gyógypedagógus státuszbovitessel enyhíteni azt. A mentálhigiénés ellátás terén, a pszichiátriai szakemberek jelenléte nagyon alulreprezentált a felnőtt szakellátásban, valamint a szociális területtel összekapcsoltan. Az egészségügyi ellátórendszer szakemberei nem tudnak a szociális területre is bedolgozni, és a gyermekpszichiáter is teljességgel hiányzik a városból. A gyermekvédelmi törvény szerint e terület az alapellátásnak nem kötelező része. A szakellátást nyújtó Híd központnak kellene biztosítania a hatókörébe tartozó települések - így Budaörs számára is -, az iskolai pszichológus, az iskolai-, vagy utcai szociális munkás szakma képviselőit. Kapacitáshiány miatt ez a rendszer bizonytalan hatékonysággal működőképes. Ennek orvoslására az Esély Szociális Társulás fenntart egy jelenleg betöltött pszichológusi státuszt, de a terület összességében erősen szakemberhiánnyal küzd, még mindig vannak betöltetlen álláshelyek. A helyi szakemberekkel történt konzultáció eredményeként a hatékonyság érdekében egyértelműen elengedhetetlen gyermekpszichiáter bevonása a gyermekvédelem munkájába.

A megnövekedett SNI-s diagnózisú gyermekszám ellátása a Vadaskerti Alapítványnál sem, vagy csak alacsony százalékos arányban megoldható, a hosszú várólista miatt.

Az állami költségvetés nem képes a mélyszegénységből kiemelni embereket azzal a minimál béremeléssel, melyet folyósítani tud. Nem beszélve a rohamosan növekvő árakról, melyet sem a bérek, sem a juttatások nem tudnak követni. Az infláció mellett a rezsiár változások és az üzemanyagár emelkedése beláthatatlan hatással vannak a háztartások gazdálkodására. Sajnos, továbbra is elengedhetetlen az alacsony jövedelműek támogatása.

Budaörs szociálpolitikája ebben az évben is felülmúlta a kötelező előírásokat.

Megemelték a szociális támogatások alsó jövedelemhatárát, hogy ne essenek el a kis jövedelemmel rendelkezők a segélyek lehetőségétől az alapjövedelmük minimális emelkedése végett.

A lakástámogatási összeg a duplájára emelkedett és az összes szociális ráfordítás a korábbi évek többszörösében mérhető. Mindehhez tartozik egy kliensközpontú szemléletmód, ami a személyes kapcsolatokat is részévé teszi az eljárásrendnek. Ez (pozitív értelemben!) példátlan az önkormányzati szociális osztályok protokolljához képest.

Azonban felmerül a kérdés, meddig bírja még Budaörs biztosítani a támogatásokat...?

Gyermekek és fiatalok:

Gyermekek:

A pandémiát követő időben sem enyhültek a családokra rótt terhek. Utóhatásként a gyermekek mentális egészsége romlott, tűrőképességük csökkent, kortársi kapcsolatokat és az ezzel összefüggő rutinokat újra kellett építeni. Ézelmi és társas fejlődésük lelassult, a szociális interakciókat újra kell tanulniuk. Lemaradtak a tanulásban, amit pótolni kell. mindez nagy kihívás az egész családnak. A feszültségek felgyűltek a világban bekövetkezett változások, valamint az infláció okozta létbizonytalanság miatt. Ez váltotta fel a pandémiás időszakot, így a feszültségek inkább elmélyültek a feloldódás helyett. Jelen esetben anyagi okokra visszavezethető krízis helyzetek alakulnak ki, melyek eredményeként a szülők nem figyelnek a gyermekekre, türelmetlenek velük. Nincs idő rájuk, mivel túlterheltek a megélhetés hajscolása miatt. Sok az egyszülős háztartás, és a középosztályból is egyre több a krízisbe jutó család. Nincs biztonság a gyermekek számára, ez rontja mentális egészségüket.

A sajátos nevelési igényű gyermekek száma is sajnos egyre növekvő tendenciát mutat, ami az óvodai nevelés idejére eső korai fejlesztés óriási jelentőségét még inkább felértékeli a fejlődésük jövőre gyakorolt hatása miatt.

Egyre több az ADHD és az autizmus diagnóza, valamint egyéb figyelem és magatartás zavaros gyermek. Említeni sem szükséges mennyire fontos a későbbi deviáns viselkedési minták megjelenése, és azok társadalmi hatásai szempontjából a megfelelő foglalkozás és fejlesztés, nevelés ezeknél a gyermekeknél.

Bizonyos fejlesztésekre kizárólag sérülés specifikus gyógypedagógus szakember alkalmazható. Napjainkban az autizmus spektrumzavarral élő gyermekek száma erősen megnövekedett. Állapotuk már az óvodai nevelés alatt megállapításra kerül és így megkezdődhet a fejlesztésük. Az iskolai rendszerben még kevesebb a szakember, nagyobb az osztálylétszám és a megnövekedett terhek mellett szinte esélytelen az elegendő egyéni figyelem, amire szükség lenne az optimális fejlődés és támogatás érdekében. A Képviselő-testület döntése alapján két óvoda alapszabályát bővítették e terület célcsoportja számára és ezzel párhuzamosan a gyógypedagógusok státuszának számát is. (Kincskereső és Holdfény utcai óvoda) Sajnos, még mindenek ellenére is kevés a másfél autista-specialista szakember, de mégis példaértékű, hogy a város reagál a felmerülő igényekre a gyermekek egészséges és egyenlő esélyű fejlődése érdekében. Megemelték a sérült gyermekek más településen lévő speciális oktatási intézményben történő nevelésének hozzájárulását, így csökkentve az érintett budaörsi családok terheit.

További fejlesztés a területen: a Hintalovon Alapítvánnyal és a helyi gyermekvédelmi szakemberekkel, valamint nevelőkkel elindították a Nemecek program továbbfejlesztését, Közösségi gyermekvédelmi találkozókat. Ez a kezdeményezés túlmutat a gyermekvédelmi kerekasztal korábbi működésén.

Az oktatási intézmények kialakíthatják saját eljárásrendjüket, kidolgozhatják gyermekvédelmi irányelveiket – mindebbe becsatornázva a gyermekvédelmi szolgálatot. A szakmaközi kapcsolataik is erősödnek, bevonták a diákokat is képviselőiken keresztül.

Ez a kezdeményezés példaértékű! Fontos lenne tovább bővíteni ezt a tevékenységet helyi szinten a helyi szakemberekkel.

A találkozók fontos hozadéka, hogy erősödött a jelzőrendszer, gyakoribbá váltak a szakmai interakciók. A tavalyi évhez képest pozitív fordulatot mutat a szociális terület hátterének stabilizálása a gördülékeny együttműködésekben alapuló segítő folyamatok terén.

Fiatalkorúak:

A fiatalkorúak devianciája talán rejtettebb módon, de jelen van a városban. Leginkább azon gyermekeket érinti jobban, akik szülői háttere elhanyagoló, vagy labilis, esetleg elkerülő viselkedéssel reagáló, vagy egyenesen tagadó. Az utóbbi esetekben szinte lehetetlen a beavatkozás és az érdemi segítségnyújtás. Főként, ha a fiatal már betöltötte a 18. életévét és már nem tartozik a Gyermekjóléti Szolgálat hatásköre alá.

A Gyermekjóléti Szolgálat szakmai vezetőjének véleménye szerint továbbra is hiányzik az utcai szociális munka a városból. A budakeszi központ (Híd Szociális, Család és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat) feladata, ellátási kötelezettségei közé tartozik az utcai szociálismunkás intézményének kiépítése, mely megkönnyítené a különböző problémával, devianciával küzdő gyermekek és fiatalok megsegítését, személyes kapcsolat kiépítésén keresztül. Ebben az esetben is hozzáadhatna az eredményességhez a szubszidiaritás elvének megvalósulása. Oda kell menni, ahol a probléma manifesztálódik, csekély esélyt jelent az intézményeken belül várni az érintettek jelentkezését.

Üdvözlendő kezdeményezés a kortárs segítő csoport, amit a Városi Ifjúsági Klub munkatársa működtet azzal a céllal, hogy egymást segítsék, csiszolják a fiatalok erős intézményi, vagy felnőtt beavatkozás nélkül. Ez az alulról jövő kezdeményezés a prevenció egy hatékony eszköze lehet, mivel a problémával élő fiatalok vagy nem ismerik fel az életvitelük problematikáját, vagy nem tudnak, nem mernek segítséget kérni, főként hivatalos szervtől. A szülői beavatkozás nélkül a szakembereken múlik az eredményesség, el tudják-e érni a célcsoportot?

A területhez kapcsolódó szakemberek javaslatai szerint inkább prevencióra lenne szükség az iskolákban és olyan személyes kontaktra, aki becsatornázottan, a teljes ellátórendszer részeként már a jelzőrendszerrel kapcsolatba tud kerülni az érintettekkel.

Időskorúak:

A Máltai Szeretetszolgálat látja el Budaörsön a házi segítségnyújtást 42 főre szerződve, de jellemzően a súlyos esetek ellátása fér csak bele ebbe a keretbe. A bevásárlást, mentálhigiénés támogatást igénylőket gyakran el kell utasítaniuk. Anyagi rászorultság szerint is rangsorolnak, aki a nyílt munkaerőpiaci segítséget is meg tudja fizetni, azoknak inkább ezt ajánlják, hogy a kisebb jövedelemmel rendelkezőknek tudják biztosítani az ellátást, rászorultság alapján.

A Támogató Szolgálat is részt vállal ezekben a feladatokban is, elsősorban halmozottan hátrányos eseteknél. Ingyenessé tették a gyógyszerfelíratást és a -kiváltást, ezzel is könnyítve az egészségügyi ellátáshoz férés esélyegyenlőségét.

Az előző ciklusban megkeresés érkezett a Clementis László utcai gondozó központ épületének állapotával kapcsolatban. A régi építésű ingatlan aládúcolt állapota veszélyezteti az ellátás biztonságát - sürgető lenne az épület felújítása. A korszerű és minden igényt kielégítő nyugdíjas ház mellett az életveszélyesnek ítélt idők napközije között óriási a kontraszt. Az idei év egyik örömhíre volt, hogy megtörtént az ingatlan felújításával kapcsolatos felmérése, valamint az idei évi költségvetésbe történő betervezése. Sajnos a város gazdasági helyzete még nem tette lehetővé a renoválás megvalósítását.

Idén is él a tűzifa támogatási rendszer. Hatvan, elsősorban időskorú rászoruló ember kapott tüzelőt a téli hideg átvészelésére.

Egészségkárosodással és fogyatékossgal élő személyek:

Több megkeresés érkezett a Budaörsi Egészségház egynapos sebészet szemészeti ágának újraindításával kapcsolatban. A másik felmerült téma a betegirányítás, időpontelőjegyzés telefonos elérése, illetve annak nehézsége volt. Mindkét témával kapcsolatosan azt a megnyugtató választ kaptam az igazgatóságtól, hogy tudnak a problémáról és az orvoslása folyamatban van.

Az alapellátási kötelezettségén felül a város olyan szakellátási formák finanszírozását is vállalta, melyek esetenként civil szervezeteken keresztül valósulnak meg.

Így támogatást élvez a Mozgáskorlátozottak Budaörsi Egyesülete, a Buláke és a Seneca Alapítvány is. A Fészek Gyermekvédő Egyesület átmeneti gyermekotthont tart fenn krízisbe került 0-18 éves korú gyerekek számára, bár monopol helyzete miatt akkor is pénzbe kerül a városnak a hely fenntartása, ha nincs krízisben lévő gyermek.

Információim szerint sajnos, a mozgássérültek egyesületének vezető pozíciójának betöltése nem azt a hatékonyságot hozza, amit megszokhattunk a korábbi években/évtizedekben. Fontos lenne megerősíteni a célcsoportot egy elkötelezett és aktív vezetéssel.

Támogató szolgálat fenntartása nem kötelező települési szinten, ennek ellenére a város feladatának érzi annak működtetését, így a fogyatékossgal élők irányába biztosítja a szállítást, hogy eljuthassanak szakintézményekbe, szakellátásokra.

A szolgálat munkatársai ezekben az esetekben igyekeznek rugalmas munkaidőben rendelkezésre állni a kielégítő szolgáltatás érdekében, mivel a korareggeli és délutáni időpontban van a legnagyobb igény szállításra, de a munkaerőhiány nehezíti a szolgáltatás gördülékenységét.

A pszichoszociális fogyatékossgal élők ellátása igényelne nagyobb kapacitást. Sajnos, semmilyen nappali ellátás nem biztosít megoldást ennek a célcsoportnak, illetve hozzátartozóinak. A klinikai ellátás szünetében hasznos lenne valamilyen segítség a családsegítő szakembereinek túl, mivel nagyon megterheli a családokat, ha magukra maradnak problémáikkal. Főként, hogy a törvényi szabályzás is akkor enged beavatkozást, ha a beteg maga érzi és jelzi a segítség igényét. Ez azért nehezítő tényező, mert általában nincs betegségtudat az ilyen diagnózisokkal élő személyeknél.

Minden beszámolómban kitérek e célcsoport ellátásának hiányosságára. Nagyon fontos lenne egy közösségi pszichiátriai ellátási forma meghonosítása városunkban, vagy legalább pszichoterápia igénybevételének biztosítása, mert erre a problémára még nincs megnyugtató válasz.

A BULÁKE személyes ügyfélfogadása helyhiány miatt két éve szünetel. Erre a problémára adott választ Budaörs város Önkormányzata a Patkó u. 1. alatti ingatlan használatba adásával. A műszaki és esztétikai felújítás után, november hónapban adja át a helyiséget az önkormányzat a szociális csoport számára. Az ügyfélszolgálaton kívül az időskorú látássérülteknek kisebb létszámú tematikus csoportfoglalkozásokat is terveznek megvalósítani nappali ellátás-szerűen.

A társadalmi, vagy vagyoni helyzetük miatt hátrányos helyzetűek, valamint családi állapotuk miatti hátránnyal küzdők:

Ellátásuk a hivatal szociális irodáján és a helyi családsegítő, és gyermekjóléti szolgálaton keresztül valósul meg. Az önkormányzati tervek szerint a két intézmény összevonásra került - földrajzi értelemben -, azaz a GYEJÓ új épületbe került át, a családsegítő közvetlen szomszédságába.

A Szociális Iroda szemlélete, mely szerint senkit nem lehet ellátás nélkül hagyni a városban, más településekhez képest nagyobb biztonságot teremt a nehezebb sorsú családoknak. A szociális transferek mind mennyiségben és minőségben, mind a tartalmukra és a támogatási összegekre vonatkozóan túlmutatnak az önkormányzati kötelezettségeken.

A tavalyi évben - a súlyos központi elvonás ellenére - emeltek a jövedelemhatár küszöbön és az idei évben újabb emelést terveznek, valamint a lakhatási támogatások tételén, ami szintén nem kötelező előírás szerinti juttatás, szeptemberben a duplájára emelkedett.

Az intézkedés a Budaörsre is begyűrűző lakhatási válságra, az egyre súlyosbodó, országos problémára, igyekszik reagálni. Az ugrásszerűen megnövekedett lakásárak, valamint az ennek következményeként felugró albérletárak, amit magával von a piac szélsőséges változása, sok családnak ellehetetleníti a lakhatását. Főként a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családokat sújtja és sodorja létbizonytalanságba. A hajléktalanokat a baptista egyház, valamint az Oltalom Karitatív Egyesület látja el.

Ez független társadalmi jelenség, de sajnos még Budaörs városának a példaértékű támogatás kiutalása sem tudja megoldani az egyre markánsabb probléma felszámolását. Erre központi stratégiával kellene választ keresni, állami feladatvállalás szintjén, mivel a várostól történő elvonás jelenleg nagyobb keretet nem enged erre a területre fordítani.

A Vöröskereszt és a Máltai Szeretetszolgálat jelenléte a településen további biztosíték e terület sérülékeny tagjai számára. Kapcsolattartással igyekszem lehetőséget teremteni az észrevételek artikulálására, az észrevételek és építő javaslatok megfogalmazására.

Nemi, etnikai, vallási, nemzetiségi alapon történő hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásom. Női vezetőként sem tapasztaltam hátrányt, sőt városszerte is számtalan nő tölt be jelentős vezető pozíciót.

Aggasztó, hogy egyre emelkedik a bántalmazott nők száma Budaörsön. A szaporodó erőszakos cselekedetek egy eddig háttérben lévő célcsoportra irányítja a figyelmet. A családsegítő szakemberei az akut fázisban az OKIT-on (Országos Kríziskezelő Információs Telefonszolgálat) keresztül tudnak segítséget kérni klienseik számára, viszont nincsenek közvetlen kapcsolatban anyaoththonnal és nem áll rendelkezésükre eszköz a visszaérkezett nők biztonságos elhelyezésére. Sok esetben így visszakerülnek a bántalmazóhoz, a beavatkozás nem éri el a célját, sőt, lehet, hogy megkísérelt intézkedés táplálja a bántalmazás talaját.

A városban, térségben élő **nemzetiségi csoportok** is képviselettel bírnak a kisebbségi önkormányzatok működésével. Kulturális programjaik integrálódtak a város életébe színesítik azt és egyfajta szemléletformáló hatású együttéléssé érték össze.

Egyik megkeresésem egy szlovén anyanyelvű férfi feleségétől érkezett. Férje magyarul tanulásához szeretett volna segítséget, valamilyen ingyenes lehetőségen keresztül kérni. A budaörsi házaspár gondjának megoldását a Tanoda egyik tanára vállalta fel.

A Budaörsi Tanoda több hátrányos helyzetű, akár nemzetiségű, cigány származású gyermek felkarolásával az egyenlő esélyek megteremtéséért dolgozik. Emellett a gyermekek felzárkóztatásával és az integrálásuk elősegítésével céljuk a társadalmi szakadék szűkitése is. Ez nem csupán az ottani szakemberek feladatvállalása kell legyen, hanem mindannyiunké.

Senkitől nem fordulhatunk el egy adott társadalomban, hiszen az együttélés kötelez az elfogadásra mindannyiunkat. Az elfordulás helyett az elfogadás kinyilvánításával, tudunk a kohézió erősíteni. Az a csoport, amelyiket a társadalom maga szorít marginális helyre, mindig a társadalom peremén élőknek fogja érezni magát. Hogyan várjuk el, hogy felelősséget vállalóként viselkedjenek ott, ahonnan kiszorítják őket? A többségnek van nagyobb felelőssége, hiszen neki van nagyobb ereje és több eszköze.

A Patkó utca 9. szám alatti ingatlan felújítása a magas közbeszerzési ajánlatok miatt, - amit az építőipar „napi áras” működése eredményezett -, meghíúsult. Ettől a koncepciótól egy minden szereplő számára jobb és egyben költséghatékonyabb megoldás született és valósult meg. A tanoda önállóan egy Farkasréti úti családi házba költözött, a BULÁKE ügyfélszolgálati irodája pedig a Patkó utca 1. szám alatti ingatlanban kapott otthont. (Ez a megoldás az eredeti költségtervben szereplő összeg feléből megvalósítható volt).

Hálásak vagyunk a városnak, hogy minden erejével valóban a polgárai érdekében hozza meg döntéseit, csoportosítja át szükség esetén erőforrásait.

Összefoglalás:

Eddigi munkám során igyekeztem olyan kapcsolati hálót kialakítani, mely segítségemre volt abban, hogy naprakész lehessen a város működésével, illetve működtetésével kapcsolatban.

Ennek érdekében részt vettem a Képviselő-testületi üléseken. Ezen alkalmakon láthattam, hogy a város vezetése mennyire komolyan veszi a lakosság komfortérzetének biztosítását, annak ellenére, hogy a központosítás miatti elvonások és az önkormányzati normatíva drasztikus lecsökkentése kis híján ellehetetleníti azt. A korábbi feladat-ellátási kötelezettségeket igyekszik oly módon fenntartani, hogy a költségvetés nehézségei ne legyenek érezhetők a városi polgárok számára.

Budaörs város hiánytalanul eleget tesz az esélyegyenlőségi követelményeknek, de a központilag működtetett területek anomáliáiból fakadó hátrányokra helyi szinten kell válaszokat keresnünk. Fontosnak érzem a szakmaközi egyeztetéseket és a különböző területek szakembereinek összehangolt munkáját. Javaslatot tennék prevenció programok szervezésére, utcai szociális munkás, gyógypedagógus alkalmazására és Szükséges lenne a pszichiátriai ellátás megerősítésére gyermekek és felnőttek irányában egyaránt.

A Clementis utcai idősek napközijének felújítása elengedhetetlen, nagy reményekkel várjuk a jövő évre datált felújítás megvalósulását.

A korszerű és minden szempontból akadálymentes nyugdíjasház nagyobb mértékű kihasználtságát is javasolnám, főként, hogy az idősek napközije a felújítási munkák során elhelyezésre kell kerüljön, valamint a városi civil szervezetek hely igényének megoldása is időről időre felmerülő téma.

A szószólói poszt létrehozásával, munkámmal kapcsolatban több alkalommal voltam a helyi média vendége: BVTV, Budaörsi Napló, Budaörsi Infó, és megjelentek a riportok az orgánumok és több helyi civil szervezet közösségi oldalain is.

Igyekszem további fórumokat teremteni a beszélgetésekre, a személyes kapcsolatok elmélyülésére. Fontosnak tartom a szervezetekkel való egyeztetést, akkor is, ha semmilyen akut probléma nincs.